

تزئینات وابسته به معماری ساری

عضیت سادات گرامیان

سرشناسه	: گرامیان، عظمت السادات، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: تزیینات وابسته به معماری ساری/ عظمت السادات گرامیان.
مشخصات نشر	: تهران: نشر رسانش نوین، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۸ ص.؛ مصور.
فروست	: ساری پژوهی؛ [ج. ۲۰] دبیر مجموعه سیدرحیم موسوی ساروی.
شابک	: دوره: ۱- 978-600-7792-00-1؛ 6- 978-600-7792-76-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ساری -- سرگشتنامه
موضوع	: معماری -- ایران -- ساری
موضوع	: معماری تزیینی -- ایران -- ساری
سبب افزودن	: موسوی، سیدرحیم، ۱۳۵۲ -
شناسه	: ساری پژوهی؛ [ج. ۲۰].
رده کنگره	: ۱۳۹۲ ج. ۲۰ س۵الف/ DSRT۰۹۵
بندک	: ۹۵۵/۲۳۲
شماره ثبت	: ۲۱۵۱۸۴۹

تهران، خیابان بهار شمالی، کوچه سیب، کوچه شیرازی، پلاک ۷، واحد ۲
تلفن: ۷۷۵۲۰۵۳۶ - ۱۲۱۳۰۹۱۳۱
www.rasaneh.com

تزیینات وابسته به معماری

عظمت السادات گرامیان

دبیر مجموعه ساری پژوهی: سیدرحیم موسوی ساروی

طراحی جلد: زهره ایزدی راد
ویراستار: سمیه رحمانی چراتی
صفحه آرایی و گرافیک: علیرضا علی نژاد
اجرا: فرشاد علی نژاد
لیتوگرافی: فیلم گرافیک
چاپ: متین
صحافی: ولیعصر
شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه
چاپ اول، تهران، ۱۳۹۵
قیمت: ۳۰۰۰ تومان

فهرست

۹	پیش سخن
۱۳	مقدمه
۱۴	تزئینات در آثار معماری ساری
۱۷	آجر کاری
۲۵	بندکشی
۲۶	گچبری
۲۹	کتیبه نگاری
۳۱	تزئینات چوبی
۳۶	آینه کاری
۳۷	کاشی کاری
۴۰	مقرنس کاری
۴۳	خاتمه
۴۶	کتاب نامه

تزیینات و هنرهای وابسته به معماری مورد مطالعه در این کتاب، مربوط به شهرستان ساری و روستاهای تابعه آن است که طی یک بازه زمانی نسبتاً طولانی؛ یعنی از قرون اولیه هجری قمری تا کنون آفریده شده‌اند. در کتاب حاضر سعی شده‌است؛ نمونه‌های مورد مطالعه جامعه آماری این کتاب، یعنی مختلف این شهرستان و از دوره‌های تاریخی متفاوت انتخاب گردد تا به نحوی سیر تحول تزیینات؛ همچنین تنوع به کارگیری مصالح گوناگون در تزیینات بر مخاطب عیان گردد.

ساری به‌عنوان یکی از حوزه‌های تمدنی شاخص در مرکز استان مازندران با قدمتی بیش از دو هزار سال، دارای فرهنگی غنی و آثار هنری ارزشمندی در حیطه‌های مختلف می‌باشد. معماری و هنرهای وابسته به آن به‌عنوان یکی از ارکان اصلی و شاخصه‌های ارزش‌گذاری فرهنگی هر منطقه، می‌تواند نشان‌دهنده قدرت و تمول حکام و استعداد معماران و هنرمندان آن منطقه باشد، ازجمله هنرهای مرتبط با معماری در ساری، هنرهای آجرکاری، بندکشی، گچ‌بری، هنرهای چوبی، مقرنس‌کاری، کاشی‌کاری و ... می‌باشد. در این کتاب

ابتدا به طور مختصر به هر یک از هنرهای نام برده شده، پرداخته می شود، سپس کاربرد آن هنر در تزیینات آثار شاخص موجود در ساری مورد بررسی قرار می گیرد. در نهایت، مجموع مطالب بررسی شده مشخص خواهد نمود چگونه و از کدام نوع مصالح برای تزیینات معماری استفاده شده است.

تزیینات در آثار معماری ساری

تزیینات همواره وابسته به زمینه ای هستند که به واسطه آن خود را نمایان می سازند. این زمینه می تواند چوب، گچ، آجر، کاشی، شیشه، سنگ و ... باشد. تزیینات یا کاربردی اند یا از جنبه زیباشناسانه برخوردارند. در مورد برخی تزیینات، همپوشانی از این دو گچبری ها، کتیبه نگاری ها یا مثبت کاری های چوبی در آن به چشم می آید. ... صرفاً جنبه زیباشناسانه آنها مدنظر است؛ اما در برخی دیگر از تزیینات، به ویژه تزیینات الحاقی بنا، جنبه کاربردی آنها اهمیت خاصی می یابد. قاشقی های روی جداره بیرونی برخی از برج های عمارت های آرامگاهی و همین طور تزیینات موسوم به سینه کفتی و ... که علاوه بر پرهیز از یکنواختی در وجوه دیواره بنا، مدد به هدایت آب باران بر سطح زمین می شود، در این گروه قرار می گیرند (تصویر ۱).

تزیینات و نقوش به کاررفته در معماری همواره در سه حالت کلی نمود می یابند:

۱- نقوشی که در سطح وسیع و با ریتمی خاص، به شکل یک بافت، از کنار هم قرار گرفتن یک فرم جلوه گر می شوند؛ این حالت ممکن است در زیر گنبدها و به شکل اشکال متحدالمرکز نیز ظهور یابد یا بر سطح یک صندوق چوبی به شکل صفحه ای زیبا از نقوش مرتب شده در کنار یکدیگر، چشم هر بیننده را به خود معطوف دارد (تصویر ۲). این نوع